

Η μεταμόρφωση του ανήμπορου έφηβου σε ώριμο άντρα έγινε αμέσως αισθητή, καθώς ο Τηλέμαχος μπήκε στο ανάκτορο και προσπάθησε να βάλει τα πράγματα στην θέση τους. Στην μάνα του, την Πηνελόπη, είπε (α 357 κ.ε.):

«...Έμπα και κοίτα σπίτι σου και το νοικοκυριό σου,

την ηλακότη, τ' αργαλειό, και πρόσταζε τις δούλες

να σου δουλεύουν* κι άφηνε τα λόγια αυτά στους άντρες,

μάλιστα εμένα, που 'μαι και του σπιτιού ο αφέντης».

Η Πηνελόπη υπάκουσε, θαυμάζοντας τον στιβαρό λόγο του γιου της. Εκείνος στράφηκε στους μνηστήρες και τους μίλησε το ίδιο αυστηρά (α 370 κ.ε.):

«Ακούστε, ω αδιάντροποι της μάνας μου μνηστήρες*

.....

μα την αυγή σε συντυχιά καθίζουμε όλοι αντάμα,

να σας κηρύξω φανερά ν' αφήσετε τον πύργο,

άλλα τραπέζια να βρείτε, δικό σας βιός να τρώτε,

ο ένας σπίτι τ' αλλουνού. Κι αν πάλε εσείς θαρρείτε

πως είναι δικίο κ' εύλογο να καταλυούνται πλούτια

ενός ανθρώπου απλέρωτα, σκορπάτε τα* εγώ τότες

καλώ βοήθεια τους θεούς, ίσως κι ο Δίας φέρει

το γδικιωμό που αξίζει σας, κ' έτσι κ' εσείς κατόπι

π' εδώθε διχως πληρωμή μια και καλή χαθείτε».

Οι μνηστήρες δαγκώθηκαν ακούγοντάς τον. Ο Αντίνοος κάτι του βγήκε να πει αλλά πήρε πληρωμένη απάντηση. Και ο Ευρύμαχος προσπάθησε να ψαρέψει, αν ο Τηλέμαχος είχε νέα του πατέρα του και γι' αυτό ξεθάρρεψε. Οπωσδήποτε, την επόμενη μέρα, οι κήρυκες γύρισαν ολόκληρη την πολιτεία καλώντας τον λαό σε συνέλευση, μια εκδήλωση που είχε να γίνει αφότου ακόμα ο Οδυσσέας ζούσε στην Ιθάκη.

Στη συνέλευση του λαού, ο Τηλέμαχος βγήκε μπροστά και κατάγγειλε τους μνηστήρες ότι κατασπαταλούν την πατρική του περιουσία και προκαλούν καταστροφές στο ανάκτορο. Δεν ήξερε, αν ο πατέρας του ζούσε ή πέθανε. Αν οι Ιθακήσιοι το ήθελαν, ας έβγαζαν άλλον βασιλιά. Εκείνος όμως είχε δικαίωμα να είναι αφέντης του σπιτιού του και οι μνηστήρες καλά θα έκαναν να σηκωθούν και να φύγουν.

Ο Αντίνοος ήταν που σηκώθηκε και του απάντησε ότι δεν επρόκειτο να φύγουν, αν η μάνα του, η Πηνελόπη, δεν έπαιρνε μian απόφαση. Εκείνη έφταιγε για όλα. Επί τρία ολόκληρα

χρόνια ύφαινε και ξήλωνε το σάβανο κοροϊδεύοντάς τους κι, ενώ αποκαλύφθηκε η πονηριά της, συνέχιζε να τους αφήνει όλους να περιμένουν, ποιον θα διαλέξει. Αν ο Τηλέμαχος ήθελε οι μνηστήρες να εγκαταλείψουν το ανάκτορο, ας έστελνε τη μάνα του στον πατέρα της, να την ξαναπαντρέψει, ή ας την έπειθε να αποφασίσει ποιον θέλει για νέο της άντρα.

Ο Τηλέμαχος εξήγησε πως δεν μπορούσε να την διώξει από το σπίτι της. Και θα τον βάραινε η κατάρρα και δεν θα είχε πρόσωπο να αντικρίσει τους συμπολίτες του. Κι απείλησε πως θα προσέφευγε στους θεούς, ζητώντας εκδίκηση, αν οι μνηστήρες δεν έφευγαν. Την ίδια ώρα, δυο αετοί, σημάδι σταλμένο από τον Δία, φάνηκαν πάνω από τα κεφάλια τους, έφεραν βόλτες πάνωθ' τους κι έπειτα χύθηκαν ο ένας εναντίον του άλλου κι έχωσαν τα νύχια τους ο ένας στο κεφάλι και στον λαιμό του άλλου. Μετά, πέταξαν μακριά κι εξαφανίστηκαν.

Ο μάντης Αλιθέρσης πήρε τον λόγο κι εξήγησε ότι οι αετοί ήταν σημάδι θεϊκό που προμήνυε τον θάνατο των μνηστήρων. Ο ίδιος είχε προφητεύσει στον Οδυσσέα ότι θα χρειαζόταν να περάσουν είκοσι χρόνια, αφότου έφυγε για την Τροία, μέχρι να μπορέσει να επιστρέψει. Τα είκοσι χρόνια μόλις είχαν συμπληρωθεί κι όπου να ήταν, ο Οδυσσέας θα γύριζε και θα τους σκότωνε όλους. Κι εξαιτίας των μνηστήρων, θα την πλήρωναν και άλλοι, αθώοι. Γι' αυτό, το καλύτερο που είχαν να κάνουν ήταν να σηκωθούν και να φύγουν.

Ο Ευρύμαχος άρχισε να κοροϊδεύει τον Αλιθέρση και τα σημάδια του κι εξαπέλυσε απειλές εναντίον του Τηλέμαχου, συμπληρώνοντας πως δεν είχαν να πάνε πουθενά πριν η Πηνελόπη να διαλέξει έναν ανάμεσά τους.

Ο Τηλέμαχος το πήρε απόφαση πως δεν επρόκειτο να απαλλαγεί από τους μνηστήρες τόσο εύκολα. Ζήτησε να του παραχωρηθεί ένα πλοίο με είκοσι άντρες, να πάει ως την Πύλο κι από εκεί στη Σπάρτη, να μάθει νέα του πατέρα του. Αν μάθαινε ότι ζει, θα γυρνούσε να τον περιμένει. Αν τον βεβαίωναν ότι πέθανε, θα ξαναπάντρευε τη μάνα του. Ο Μέντορας, ο φίλος του Οδυσσέα που είχε αναλάβει την φροντίδα του ανακτόρου, υπερασπίστηκε τον Τηλέμαχο και κατάγγειλε τους Ιθακήσιους πως ξέχασαν τον βασιλιά τους κι ανέχονταν τους μνηστήρες, ενώ μπορούσαν όλοι μαζί να απαλλάξουν τη χώρα από δαύτους.

Τον αποπήρε ο Λεώκριτος, ένας από τους μνηστήρες: Κανένας δεν μπορούσε να τα βάλει μαζί τους, ούτε ο ίδιος ο Οδυσσέας. Όποιος τολμούσε να τους αντιμετώπισει, θα σκοτωνόταν. Κι αν ο Τηλέμαχος ήθελε να ταξιδέψει, ας το φρόντιζαν αυτό οι φίλοι του. Ο ίδιος πάντως δεν πίστευε ότι ο γιος του Οδυσσέα θα αποτολμούσε ταξίδι.

Και, με το έτσι θέλω, ο Λεώκριτος διέλυσε τη συνέλευση. Ουσιαστικά, ο Τηλέμαχος τίποτα δεν είχε καταφέρει. Κατέβηκε στην παραλία και προσευχήθηκε. Αυτή τη φορά, η Αθηνά πήρε τη μορφή του Μέντορα και πήγε κοντά του. Ως Μέντορας, του υποσχέθηκε να βρει πλοίο και εθελοντές για το ταξίδι του. Κατέβηκε στην παραλία, μεταμορφώθηκε σε Τηλέμαχο και δανείστηκε πλοίο από κάποιον Νοήμονα. Βρήκε και τους ναυτικούς που θα το επάνδρωναν. Μετά, πήγε στο ανάκτορο κι έκανε τους μνηστήρες να το ρίξουν στον ύπνο.

(τελευταία επεξεργασία, 31 Μαΐου 2022)